

Trenger Norge psykologer?

Tor Levin Hofgaard
president i Norsk psykologforening

«Does Europe need psychologists?» Spørsmålet ble stilt av Robert Roe, president i Den Europeiske Psykologføderasjonen (EFPA) under Den Europeiske Psykologikongressen i Istanbul i juli. Jeg tror de fleste i salen regnet med at det var et retorisk spørsmål. Men da han avsluttet sitt innlegg, lot han spørsmålet stå ubesvart, fordi han ikke kunne slå fast med sikkerhet at svaret var ja. Og han utfordret oss alle til å ta med oss dette ubesvarte spørsmålet i vårt fagpolitiske arbeid.

Hvordan kunne han mene at dette svaret ikke ga seg selv? Er det ikke nærmest å regne som blasfemi at presidenten i psykologføderasjonen ikke sier at psykologer er viktige for Europa? Roes utgangspunkt i dette innlegget var ikke psykologenes; det var befolkningens, politikernes og myndighetenes. Og spørsmål lød: Er psykologene og det vi tilbyr av forskning, fagutvikling, tilbud etc., det samfunnet trenger for å møte morgendagens utfordringer? Utgjør vi en forskjell for Europas befolkning som gjør at det er oss de naturlig ber om løsninger fra? Og vet Europa noe om det vi kan tilby?

Roes analyse var at psykologene i Europa ikke er synlige på radaren til beslutningstakere når de skal drøfte vesentlige spørsmål som helse, utdanning, oppvekst, arbeidsliv, alderdom eller forskning. Han fremholdt at psykologer er opptatt av å bli anerkjent, av å få formelle rammebetingelser og å bli hørt. Vi er ikke i like stor grad opptatt av å tjene samfunnet. Dette er en sterk melding fra presidenten i EFPA. Og stemmer hans analyse, risikerer vi å bli en nisjeforstander uten forankring verken hos befolkning eller myndigheter.

Mange vil nok si at dette ikke handler om oss i Norge. Vi er jo en profesjon med et konkret samfunnsoppdrag. Vi har en sterk posisjon i samfunnet. I Norge er «psykolog» en beskyttet helsepersonelltittel som angir autorisasjon. Vi har helselover som definerer klare rammer og som gir oss selvstendig behandlingsansvar. Vi blir lyttet til og sett på som relevante innspillere når myndighetene videreutvikler velferdsstaten.

Men Robert Roes spørsmål er like viktig for oss. Vi kan ikke oppføre oss som vi lever på en isolert øy. Selv utenfor EU er vi en del av det europeiske fellesskapet. En navlebeskuende psykologprofesjon utenfor radaren i Europa vil på lengre sikt være kritisk også for oss.

Vi har et landsmøtevedtak fra 2010 som sier at Psykologforeningen skal være en premissleverandør for fag- og profesjonsutvikling. Da må vi spørre oss selv: Hvordan utvikler vi oss slik at vi også i fremtiden er en del av løsningen når beslutninger om de store spørsmålene for samfunnet skal tas? Hvordan skal vi fortsette å være synlige på radaren, være relevante og innfri samfunnets forventninger? Og hvordan lever vi opp til vårt samfunnsoppdrag som profesjon?

Svaret er ikke enkelt. Robert Roe snakket i sitt innlegg om at fremtiden ligger i å tørre å dele psykologien med andre – og ha selvtillit nok som profesjon til at vi slipper andre inn på det som før har vært våre «monopolområder». I en artikkel i juniutgaven av *Perspectives on Psychological Science* skriver A.E. Kazdin og S.L. Blase at psykologer i større grad må komme seg ut av terapirommet, og ta i bruk et bredere spekter av tilnærminger for å kunne bidra til å redusere graden av belastningen av psykiske plager på samfunnet. Kazdin og Blase mener vi må foreta et skifte, og mer tilby vår kompetanse til å utvikle selvhjelpsopplegg, bruke moderne teknologi, media, og fokusere på å gjøre andre hjelpere gode. Behovet for justering forsterkes ifølge dem når fokus for helsetjenestene, ikke bare i Norge, dreier fra reparasjon til helsefremming og forebygging.

Både president Robert Roe og Kazdin og Blase gir grunnlag for refleksjon, dialog og debatt om hvor vi som profesjon utvikler oss videre. På lederkonferansen i Norsk Psykologforening i november setter vi derfor profesjonsutvikling på agendaen for hele organisasjonen. Og i november arrangeres for første gang en «Psykologiens dag» i Europaparlamentet i EU for å vise hva psykologene kan tilby samfunnet. Jeg håper mange vil bidra til dialogen og debatten om dette fremover. Vi trenger den. Og samfunnet fortjener at vi tar den.

